

DOM

afsagt den 8. januar 2020 af Vestre Landsrets 6. afdeling (dommerne Lis Frost, Jens Røn og Malene Værum Westmark (kst.) med domsmænd) i ankesag

V.L. S-1895-18

Anklagemyndigheden

mod

A

født den ...

(advokat Nima Nabipour, Valby, ved advokat Mette Maria Lorentzen),

B

født den ...

(advokat Jørn Brandenhoff Schmidt, Fredericia),

C

født den ...

(advokat Jane Ranum, København),

D

født den ...

(advokat Helle Kaad Iversen, Viby J),

E

født den ...

(advokat Hanne Reumert, København),

F

født den ...

(advokat Karoline Døssing Normann, København)

og

G

født den ...

(advokat Gitte Juul Jensen, Valby)

Retten i Kolding har den 6. september 2018 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 2-6162/2017, 3-6164/2017, 2-6165/2017, 3-6173/2017, 2-6175/2017, 3-6177/2017 og 2-6178/2017).

Påstande

Anklagemyndigheden har påstået frifindelse.

De erstatningssøgende har gentaget deres påstande for byretten om betaling af erstatning med følgende justeringer i forhold til påstandene gengivet i byrettens dom:

A har nedlagt påstand om betaling af 340.900 kr., idet erstatningen for frihedsberøvelse i isolation er opgjort til 125.000 kr. og erstatningen for yderligere frihedsberøvelse i 262 døgn til 209.600 kr.

C har nedlagt påstand om betaling af 531.913,53 kr., idet der i opgørelsen tillige indgår en forhøjelse af erstatningen som følge af isolationsfængsling i Holland med 17.200 kr., og erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste er opgjort til 214.713,53 kr.

D har nedlagt påstand om betaling af 526.730,77 kr., idet erstatning for frihedsberøvelse i 388 døgn er opgjort til 315.900 kr., erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til 172.575,72 kr. og erstatning for mistet offentlig forsørgelse til 25.633,50 kr.

E har nedlagt påstand om betaling af 934.107,13 kr., idet der i opgørelsen tillige indgår 7.971,48 kr. til dækning af udgifter til hans kærestes besøg i fængslet i Holland (posten på 5.560,53 kr. i byretsdommens opgørelse af erstatningskravet angår rettelig udgifter til hans forældres besøg i fængslet).

G har nedlagt påstand om betaling af 153.600 kr., idet erstatning for frihedsberøvelse i 184 døgn rettelig er 147.200 kr.

Anklagemyndigheden har ikke bestridt den beløbsmæssige opgørelse af erstatningskravene.

G har ikke personligt været til stede under ankesagens behandling.

Forklaringer

A, B, C, D, E og F har for landsretten afgivet supplerende forklaringer om deres personlige forhold.

A har supplerende forklaret, at han hele tiden bliver mindet om, at der kan gå noget galt igen. Det har været en stor belastning at være varetægtsfængslet, herunder fire måneder i isolation i Holland. I Holland bliver han set som en narkobaron, og han skal hele tiden forklare, at han var uskyldig. Han er stadig på kontanthjælp. Han har aldrig tidligere været varetægtsfængslet i Holland.

B har supplerende forklaret, at han efter sin løsladelse modtog psykologbehandling i 1½ år. Han havde været afsondret fra livet i 13 måneder, og det var svært for ham at tilpasse sig dagligdagen igen. Han og hans hustru har for 1½ måned siden fået en datter. Hans hustru er lige blevet udskrevet efter fem ugers indlæggelse med barnet, som er født for tidligt. Efter psykologbehandlingerne søgte han fire stillinger, hvor han var til samtale, men ikke fik stillingerne. Han fik herefter job hos sin storebror, hvor han arbejdede i syv måneder, indtil han var udsat for en motorcykelulykke, som skadede hans knæ. Han har siden da været hjemme og fået offentlig støtte.

C har supplerende forklaret, at det efter løsladelsen med meget besvær lykkedes ham at finde et nyt job. Han fik afslag mange steder, men via venner lykkedes det efter syv måneder at finde et job, men til en noget lavere løn. Han har dagligt besvær som følge af PTSD, selv om han ikke længere er i behandling. Når han f.eks. skal tage et bad, har han stadig fornemmelsen af, hvordan det var at være varetægtsfængslet. Han får hele tiden flashbacks fra fængslingen. Mens han var fængslet, var det meget svært at bevare kontakten til familien. Hvis han ringede til familien, og telefonen ikke blev taget, kunne han vente flere uger på at måtte ringe igen. Han havde kun overvågede besøg af sin familie.

D har supplerende forklaret, at han stadig har svært ved at finde arbejde. I Belgien undersøger arbejdsgiveren før ansættelsen ens baggrund i et system, hvor arbejdsgiveren bl.a. kan se straffeattesten. Det fremgår heraf, at han blev fyret, fordi han blev fængslet i en sag i Danmark om 310 kg kokain. Arbejdsgivere har sagt til ham, at de derfor ikke vil ansætte ham. Da han blev anholdt, fortalte politiet hans arbejdsgiver, hvad han var sigtet for. Han er i dag

uden arbejde og bolig. Han bor hos sin mor og er uden forsørgelsesgrundlag, da hans offentlige ydelse efter reglerne i Belgien er ophørt efter et år.

E har supplerende forklaret, at han efter løsladelsen ikke fik sit job tilbage, da der var ansat en anden. Der gik 6-7 måneder, før han gennem bekendte fik et tilsvarende job i en anden virksomhed. Lønnen er nogenlunde den samme. Han og hans kæreste er blevet gift og har fået en søn, som nu er 10 måneder. Hans kæreste arbejdede under fængslingen på et hospital som operationsassistent, hvor hun stadig arbejder. Under fængslingen mistede de derfor hans indtægt. Når hun besøgte ham i fængslet, kørte hun i hans bil, som hun fik udleveret tre måneder efter beslaglæggelsen. Da bilen blev udleveret, var en rude blevet ødelagt af politiet i forbindelse med ransagningen. Han var isolationsfængslet i Holland, hans besøg var overvågede, og der var intet privatliv. Hans besøg var også overvågede i Danmark. Den eneste forskel på fængslingen i Holland og Danmark var, at han i Danmark var sammen med andre indsatte. Han har ikke haft psykiske problemer efter fængslingen, hvor han blev støttet af sine forældre og sin kæreste.

F har supplerende forklaret, at han ikke udtalte sig under straffesagen, da han var bange. Der var andre, der afgav forklaring, og de blev ikke løsladt. Han vidste ikke, hvad han skulle sige, og han sagde derfor ikke noget.

Landsrettens begrundelse og resultat

Ved Retten i Koldings dom af 22. december 2016 blev de erstatningssøgende frifundet for den rejste tiltale for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 191 ved at have forsøgt at lokalisere og sætte sig i besiddelse af 310 kg kokain, som befandt sig i en container på havnen i Fredericia. De har herefter som udgangspunkt krav på erstatning for uberettiget varetægtsfængsling, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 1. Erstatningen kan dog nedsættes eller nægtes, hvis de pågældende selv har givet anledning til foranstaltningerne, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Det fremgår af Retten i Koldings dom af 22. december 2016, at der ikke var ført tilstrækkeligt bevis for, at de erstatningssøgende forud for deres respektive ture til Danmark havde aftalt

sammen at finde og udføre 310 kg kokain af Danmark, havde en fælles forståelse heraf eller kendskab til et sådant formål med turen.

Retten fandt det dog ubetænkeligt at lægge til grund, at en eller flere af de hollandske erstatningssøgende, der først kom til Danmark, tog initiativ til turen med kendskab til, at der på havnen i Fredericia stod en container med en betydelig mængde narkotika, som ved en fejl var kommet til Danmark. Retten fandt endvidere, at alle erstatningssøgende i hvert fald på et tidspunkt under transporten til Danmark eller kort efter ankomsten hertil fik kendskab til, at omdrejningspunktet for turen var en container på havnen i Fredericia indeholdende en betydelig mængde narkotika. Retten fandt det desuden ubetænkeligt at lægge til grund, at i hvert fald flere af de tiltalte rekognoscerede i området omkring havnen i Fredericia efter containeren, sendt herop af bagmænd eller på eget initiativ.

Det fremgår af dommen, at de erstatningssøgende kom til Danmark i to hold i to biler henholdsvis den 11. juli 2015 tidligt om morgenen og natten mellem den 11. og 12. juli 2015 og forlod Danmark samtidig i de to biler den 13. juli 2015 om eftermiddagen. De boede alle sammen på ét værelse på hotellerne i Billund og Fredericia. E og til dels B foretog track and trace-søgninger på internettet efter containerens specifikke containernummer UESU2292595. B tog initiativ til, at F kom til Danmark, fordi han ifølge sms-korrespondancen havde ”brug for det”, hvilket gav F ”adrenalin”.

Landsretten finder på denne baggrund, at de erstatningssøgende i forbindelse med deres rejse til og adfærd i Danmark har udvist en sådan uforsigtighed og mistankepådragende adfærd, at de måtte påregne, at der var en risiko for anholdelse, varetægtsfængsling og eventuelt yderligere straffeprocessuelle indgreb i form af f.eks. ransagning eller telefonaflytning, og at de måtte påregne, at der kunne blive tale om en langvarig varetægtsfængsling som følge af, at omdrejningspunktet for turen var en container med en betydelig mængde narkotika.

De erstatningssøgende A, B, E og F ønskede ikke at udtale sig under straffesagen.

De erstatningssøgende C, D og G ønskede ikke at udtale sig under hovedforhandlingen i straffesagen. C har til dansk politi forklaret, at formålet med turen var at feste. G har til belgisk politi forklaret, at formålet med turen var at besøge Cs eller Fs familie. D afgav

forklaring til belgisk politi og i grundlovsforhøret i Danmark, og han forklarede bl.a., at han blot hjalp sin ven, F, at situationen burde have forekommet ham dubiøs, dvs. forbryderisk, at det ikke virkede særligt ”clean”, men at han foretrak at ”stikke hovedet i busken” og ikke vide noget og ikke se noget, og at han ikke ville høre, hvis de var i gang med noget kriminelt.

Landsretten finder, at de erstatningssøgende som følge af de mistankepådragende omstændigheder anført ovenfor omkring deres ophold i Danmark havde en særlig anledning til at forklare nærmere om baggrunden for deres rejse til og adfærd i Danmark. Det fremgår endvidere af Retten i Koldings dom af 22. december 2016, at hverken ankomsttidspunkterne, ankomstederne eller de erstatningssøgendes færden i øvrigt, som den fremgik af historiske teleoplysninger, masteanslag, videoovervågninger mv., eller sms-korrespondancen mellem B og F, støttede en antagelse om, at de erstatningssøgende skulle feste eller skulle på familiebesøg.

På den anførte baggrund finder landsretten efter en samlet vurdering, at de erstatningssøgende har udvist en sådan grad af egen skyld, at de ikke har krav på erstatning for varetægtsfængsling mv., jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Det kan ikke føre til en anden vurdering for D, at han den 12. juli 2015 sidst på dagen i den bil, som han havde lejet, kørte til Billund Lufthavn for at få en flybillet tilbage til Belgien, idet han – uanset at han havde rådighed over den ene af bilerne – valgte at blive i Danmark sammen med de øvrige seks personer i gruppen, indtil de samlet forlod landet den 13. juli 2015 om eftermiddagen.

Landsretten tager derfor anklagemyndighedens påstand om frifindelse til følge.

Th i k e n d e s f o r r e t:

Anklagemyndigheden frifindes.

De erstatningssøgende skal for begge retter hver især betale de sagsomkostninger, der vedrører dem.